Ч. 242 (12.608). Львів, четвер 30. жовтня 1930. Płacztowa opłata zaplacono ryczaltem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло". Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41 „ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

11 Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку 11

На свою злободневну тему.

Львів, 29. жовтня 1930.

Нема нині, здається, навіть серед нашої суспільности людини, яка не здавалаб собі справи з ваги і значіння преси. Бо кожному ясно, що преса є в нинішних часах великою, непереможною силою, силою, яка має могутній вплив не тільки на внутрішнє життя такої чи іншої нації, але й на уклад міжнародніх взаємин. Тому нішо дивного, що пресу намагаються використовувати не тільки для всяких політичних, але й для інших цілей. Самозрозуміло, що преса може творити своїм впливом дуже богато добра, але й може спричиняти немало лиха. На цьому місці не беремося клясифікувати й усталювати, коли і яка преса має добрий вплив, а яка лихий. Вдоволимося тільки одним прикладом, який скаже дещо про ролю одної й другої категорії преси, особливож у житті недержавних народів.

Кожний недержавний нарід мусить особливо дорожити своєю **незалежною** пресою, яка є у нього не тільки висловником політичних і суспільних змагань, не тільки їх репрезентантом на зовні, не тільки звязковим даного народу з цілим культурним світом, але й виховуючим та консолідуючим чинником у внутрішньому житті народу. Розуміючи вагу національної незалежної преси для недержавних народів, пануючі державні нації дуже часто підшиваються під національну пресу та видають свої пресові органи в мові опанованого народу на те, щоби при їх допомозі розбивати та ослаблювати консолідаційні, культурно й національно творчі змагання підчинених собі недержавних народів. І саме тут незалежній пресі припадає нове незвичайно відповідальне завдання: паралїжувати шкідливі впливи тієї, — загально відомої в нас під назвою **рептильної** — преси.

Не сумніваємось, що кожний український громадянин здає собі в нинішних часах докладно справу з ваги нашої української незалежної преси. Кожний знає, яку відповідальну ролю виконує вона серед нас і назовні, перед цілим культурним світом. Вже нераз були в нашому житті такі хвилі, в яких одна тільки наша незалежна преса була видимим і вірним покажчиком нашого життя, наших болів і прикрощів, наших успіхів і невдач, словом нашої боротьби за життя і за само право до нього. Українська незалежна преса несла все високо прапор національної гідности, ніколи не подавалась під ніякими ударами долі чи недолі, а все служила, як могла, великим інтересам нації.

Та нема сумніву, що всяке національне лихоліття мусіло вдаряти і по нашій незалежній пресі. Ніяке лихоліття не захитувало і не могло її захитувати морально, але зате вдаряло діймаючо по матеріяльній її сторінці, по самих нераз основах її матеріяльного істнування. Самозрозуміло, що в таких хвилях, у хвилях загального лиха, роля української незалежної преси особливо важна й відповідальна, колиж і тоді вона наражена на те, що мусить боротися з важкими матеріяльними трудношами, то вину за те понесить без сумніву громадянство, яке вона репрезентує. Дуже часто недбальство й несовісність абонентів доходять до того, що в найгрізніший для народу час, приходить до поважної кризи в такім чи іншім органі національної преси наслідком матеріяльних трудношів. Цей чи той орган паде, а з його упадком мовкнуть одні уста, що боронили й репрезентували націю. Для зрілого громадянства такі факти приносять стид. Покищо в нас не зайшов ще випадок припинення видавництва ніякого нашого органу. Але загально у всіх українських незалежних органах преси помітні поважні матеріяльні труднощі. Причина? — невиконування пренумераторами своїх зобовязань супроти ґазет. Читати точно ґазети в нас уже люблять і вміють, але точно за них платити ще якось не навчились. Це риса, що в значній мірі дискваліфікує численних наших громадян саме під оглядом їх громадської солідности.

Ніде правди діти, що й наш щоденник відчуває в теперішних часах особливо діймаючо матеріяльні труднощі. Часті конфіскати знесилюють його. І хоч це відоме всім пренумераторам, то вони зовсім не стидаються залягати з передплатою і по кілька місяців, дарма, що йдуть до них і окремі пригадки з почтовими складанками і упімнення. Одинокий незалежний український щоденник, що репрезентує поверх шість мілїонів українського населення перед широким світом, не тільки не може поширитись бодай на 12 сторінок, але й мусить боротися з матеріяльними трудношами наслідком несолідности, на жаль доволі навіть численних, пренумераторів.

Цікаво, що можуть дати на своє оправдання ті, що своїм недбальством вганяють незалежну пресу у матеріяльні труднощі? Цікаво, як вони собі взагалі представляють наприклад істнування щоденника, коли занедбують свої матеріяльні зобовязання до нього, не кажучи вже про моральні. Прикро нам писати ці слова болючої правди, але без них обійтися не можна. Не лякає нас навіть те, що наші вороги використають їх для себе як арґумент проти нас, як доказ на нашу громадську, а може й національну незрілість. Та ми стоїмо на тому становищі, що краще нам самим пізнати свої хиби й недостачі ніж чекати аж їх викриють у нас інші. Тому, щоби на будуче не писати більше на такі прикрі, понижуючі нас перед світом і собою, теми, апелюємо до наших пренумераторів, щоби виконали негайно своє матеріяльне і моральне зобовязання супроти ґазети і таким чином причинились до злагіднення й усунення матеріяльних трудношів видавництва.

Що таке Український Католицький Союз?

Розмова Високопреосвященого Митрополита Андрея з представниками української преси.

Панове питаєте мене, чи „Католицький Союз" у мому розумінні, має бути новою політичною партією?

На те відповідаю ось що: „Якщо політичною партією називаєте те, що звичайно під тією назвою розуміють, тобто партію, протиставлену *всім* іншим вже істнуючим партіям і політичну її програму, протиставлену всім іншим програмам, то такою партією Союз не повинен і не може бути.

Але якщо партією називаєте ґрупу людей, що хочуть і на політику мати вплив і в цілій низці політичних справ хочуть в єдности поступати і в таких справах мають свою спільну точно означену плятформу — то такою партією „Католицький Союз" повинен бути. Він ставляє собі за завдання оборону віри та Церкви й усі ті національні, суспільні та політичні принципи, на які *всі* католики без вимку мусять годитися. В усіх тих політичних справах, у яких ненарушена віра та мораль і загально всіми католиками приняті національні й суспільні принципи, — лишає своїм членам цілковиту свободу, — то значить, позволяє їм чи то належати до якихсь істнуючих уже партій, чи творити нові партії. Католицький Союз своїми принціпами стоїть немов би понад партіями. Так треба би, думаю, означити відношення „Католицького Союзу" до істнуючих партій, або до тих, які моглиб утворитися. Члени Католицького Союзу могли би бути рівночасно і членами інших партій, очевидно не таких, які у своїх програмах або у практиці йшли би проти Церкви і її науки, моглиб також лучитися у якісь нові ґрупи, під тими самими умовинами.

Тим також пояснюється ріжниця, яка заходить між „Католицьким Союзом" і католицькою акцією. Словом „католицька акція" означується звичайно цілком аполітичні організації католицької суспільности. Очевидно, католицька акція може мати тих самих членів, що „Католицький Союз" і в численних справах взаїмно собі помагати. Вважаю католицьку акцію за один із важніших постулятів теперішньої хвилі, — над якими працюємо і в праці тій дальше поступати будемо.

Французькі журнали про українську справу.

Складність української справи. — Національний більшовизм. — Хто рішить долю України? — Німецькі пляни щодо України. — Француз на Україні у 1919 р.

I.

Низка найповажніших париських журналів принесла за місяць жовтень статті про українські справи. Випадок? На це кожний, хоч трохи обізнаний з тутешнім життям, відповість неґативно. Париські редакції, та ще й великих журналів, не подають нічого випадкового, головно з початку т. зв. сезону.

Не будемо на цей раз зупинятися на причинах того „українського сезону" в париських журналах, хоча ці причини цікаві. Зазначимо лише, що листа українських тем не вичерпується самими журналами. Є статті на наші теми і в інших виданнях та точніше кажучи, вони здебільша про сучасні події в Галичині. Покищо їх, ми зі зрозумілих причин, не будемо торкатися. Може ще прийде на це час...

Раніше, ніж зреферуємо деякі статті, мусимо зазначити, що хоча є в них фактичні і політичні неточности, а навіть нісенітниці, то ми подамо їх без коментарів. Український читач сам догляне недоладности і вартість статтей, що часто лежить саме у цьому „кривому зеркалі".

„Ле Монд Нуво" істнує ледви 12 літ. Але це поважний місячник, що зосередив силу видатних співробітників, між якими находимо Бенеша, Поля Бурже, Франсуа Марсаля, бувшого голову ради міністрів і одного із банкових потен-

До оснування філії „Просвіти" у Пряшеві прийшло головно завдяки гурткові молодших народовців: письменника Зубрицького, професорів Андрейковича, Дюлая, Кизака, Качмарової й інших, які згуртувалися біля особи письменниці-ювилятки Ір. Невицької, вибравши своїм провідником старенького, але духом та енергією молодого канопіка Бігарія.

З документів часу.

Нам надіслано такі документи:

I.

Starostwo powiatowe Rawa Ruska. L. 123/tj. Rawa Ruska 14/19 1930 Do wszystkich Zwierzchności gminnych z wyjątkiem gmin Bełzec, Biała, Bruckenthal, Chlewczany, Choronów, Domaszów, Dziewięcierz, Eisingen, Horodzów, Huta Lubycka, Huta Zielona, Huta Obedyńska, Józefówka, Michałówka, Ostobuż, Parypsy, Prusie, Pogorzelisko, Radruż, Rawa Ruska, Salasze, Seńkowice, Ulicko Zarębane, Woronów, Kornie i Manasterek. W dalszym ciągu mego okólnika z dnia 12/9 1930 L. 1439/30, którym zarządziłem wystawienie nocnych wart przeciwsabotażowych, winni być ustanowieni stali komendanci wart gminnych (po jednym w każdej gminie i po dwóch zastępców). Komendanci wart tych mają być ludzie bezwzględnie pewni, obznajomieni z bronią, a więc przedewszystkiem wysłużeni wojskowo, względnie posiadający przysposobienie wojskowe, a zadaniem ich będzie rozstawienie wart na właściwych miejscach, oraz instruowanie i kontrolowanie tychże wart. Komendanci tych wart mają być wynagradzani przez gminę, a w szczególności wynagradzanie ich dzienne równać się winno kwocie podwójnego dziennego zarobku przeciętnego rolnego robotnika w tamtejszej gminie. W miarę uznawania otrzymają odnośne Urzędy gminne zezwolenia na posiadanie broni, którą będą mieli prawo używać komendanci wart. Zaznaczam, że ludność polska zainteresowanych gmin nie może ponosić uszczerbku z powodu tego ciężaru nałożonego na gminę, a do kosztów tych przyczyniać się mogą właściciele wzgl. dzierżawcy większych posiadłości i folwarków i to najwyżej w 30–50%. — Ponieważ komendanci wart nocnych pełnić będą swoje obowiązki tak w dzień jak i w nocy, przeto należy dostarczyć odpowiedniego lokalu na wartownię, do którego należy dodaż światło i ewentualnie w miarę potrzeby opał. Zarządzenie niniejsze należy wykonać natychmiast z tem, że komendantów wart i ich zastępców wyznaczą komendanci Posterunków Policji Państwowej. — Starośta powiatowy: Skarzyński w. r.

II.

Вийшов з тюрми о. Гр. Плакида зі Скалата Ст. і дістав таке письмо:

Postanowienie. Sędzia okręgowy śledczy w Tarnopolu dnia 8. października 1930 r. postanawia:

A) Wszcząć na zasadzie art. 260 a, kpk śledztwo przeciw oskarzonemu ks. Grzegorzowi Płakydzie w Starym Skałacie o zbrodnię zdrady głównej z §§ 58 b, c, uk. i o zbrodnię zaburzenia spokoju publicznego z § 65 uk., oraz o występek podburzania z § 302 uk.

B) Zastosować co do oskarzonego środek zapobiegawczy zakazu wydalania się poza obręb swej parafji po myśli art. 187 § 1. kpk. Na to postanowienie służy zażalenie do Sądu okręgowego w siedmiu dniach od dnia doręczenia niniejszego postanowienia. — Sędzia śledczy (підпис нечиткий).

Арештування б. посла О. Яворського.

З Підгаєць повідомляють нас, що там арештовано в дні 23. ц. м. *б. посла Олексу Яворського*, який щойно на днях встав з ліжка. Арештованого відставлено в дні 25. ц. м. до Бережан.

Б. посол Квапінський засуджений на рік вязниці.

Дня 28. ц. м. у Сосніці закінчилась судова розправа проти б. посла ППС Петра Квапінського. Суд опираючись на зізнанних свідків, функціонарів поліції, визнав, що промови обвинуваченого на вічу в Олькуші криють у собі провину проти § 129 і 100 карного кодексу та *засудив Квапінського на один рік вязниці*. Оборона зголосила апеляцію.

Що діється в Німеччині.

Німецька преса сповіщає, що в Дортмунді відбувся великий манїфестаційний похід гітлерівців, який скінчився бійкою з комуністами і пораненням 9 осіб. В одному домі у Вестфалії поліція викрила тайний склад зброї гітлерівців і сконфіскувала 150 крісів та 7000 набоїв.

З життя краківської громади.

Незабутнє свято зєдинення. — Праця Драматичного Кружка. — Реферат проф. Л. Лепкого про пок. Петра Холодного. — На дорозі нового етапу праці.

II.

Справжнє свято зєдинення всіх місцевих культурно-освітніх установ було в часі Зелених Свят і виявилося спільним походом на кладовище. В цьому році відбувся цей похід вперше від церкви, а не — як звичайно водилося — від брами кладовища. Процесію провадив молодий сотрудник о. Павло Хрущ (підчас коли парох о. Уруський лишився дома!), серед грімкого співу студентів. А похід виглядав дійсно величаво: у прекрасну весняну днину сонцем залитими вулицями йшло у зразковому порядку ціле громадянство, студенти, корпорації „Чорноморе" й „Сян", Товариство Еміґрантів, а в повітрі звеніла українська жалібна пісня й гомоном неслася по старих краківських мурах і плянтах. Цей вид імпонував самим полякам: зацікавлені небуденним явищем, вони часто питалися учасників походу, що це? Пориваючу промову на могилі 500 померших у таборі на Домбю виголосив студ. Гуцал. Відтак у домівці „Просвіти" відбулася ще тої самої днини торжественна академія з програмою: 1) „В чотирокутнику смерти" — відчит інж. Я. Мохнацького; 2) Фраґмент з „Гуцульського куреня" — деклямація О. Шипайлівної; 3) Спомин із неволі на Домбю — розказав Д. Горняткевич.

Тут слід згадати також з повним признанням про культурну працю Драматичного Кружка. Від осени минулого року відограно цілу низку вдатних вистав на власній сцені, а коли вона показалася для деяких імпрез за тісна, управа Гуртка винаймала на ту ціль салю Робітничого Дому. Провід лежав у певних руках п. П. Мацелюха, при чому зпоміж членів „Просвіти" виступали в драмах і комедії отсі вироблені сили: пп. О. Мілянівна, Г. Постолівська, відтак інстр. В. Трибушний, С. Столярський і інші. Одначе найбільше співпрацювали в цьому Кружку студентки і студенти, котрі, не зважаючи на науку й нелегкі умовини життя в Кракові, ніколи не жалували часу ні труду на проби підготовлюваних пєс. Серед такого запалу відіграно „Наталку Полтавку" (двічи, при битком набитій салі), „Мартина Борулю", „Одружіння" Гоголя і богато інших, а врешті при кінці шкільного року, на закінчення театрального „сезону", члени Кружка виставили траґедію Черкасенка „Про що тирса шелестіла". І хоча який сміливий був намір відтворити цю траґедію без посторонньої помочі, то всеж таки вистава перейшла дуже успішно. Головні ролі відограли пп. Г. Просвінська, Д. Годованцівна й О. Мудрицький, Р. Граб, Б. Котелко та богато інших. Цей сміливий виступ був виявленням наших мистецьких сил і великого поступу за час цілорічної праці на сцені.

Врешті 28. червня відбувся дуже інтересний відчит проф. Б. Лепкого про Петра Холодного. Прелеґент вказав такі цікаві думки, що варто їх повторити хочби тільки на цьому місці нашому громадянству. Проф. Лепкий порівняв пок. Холодного з тими великими постатями італійського ренесансу, котрі свої духові здобутки розвивали в ріжних напрямках, не лише в тісному крузі якоїсь спеціяльности. Холодний був дуже добрим політиком, знаменитим хеміком, але найбільші заслуги поклав у царині малярства. Як мистець — він виступав у характері майже автодидакта й мабуть тому його твори не є в нічому зіпсовані чужими впливами; Холодний — це суто український артист. Свою національно-культурну приналежність він зазначував своєрідною синтезою форми, чого бракує навіть російським малярям, таким близьким до спільного джерела, візантійської традиції. Опісля Лепкий проаналізував більше відомі праці Холодного, найдовше спиняючись над картонами до каплиці Божого Гробу в Успенській церкві у Львові. Свої цінні гадки закінчив наш поет прегарним порівнанням, кажучи, що рада міста Карльсруге в Німеччині звеличала память рідного громадянина Ганса Томи побудуванням окремої церкви, яка мала бути найкращим пристосуванням його релігійних образів. Таксамо й ми колись при щасливіших умовинах, коли зможемо виявити заслужену вдячність піонірам української науки й мистецтва, мусітимемо побудувати відповідний храм для церковних композицій Петра Холодного.

Від жовтня ц. р. йде живим темпом дальша праця українських установ у Кракові. Перш усього ведеться тепер підготовлення до двох ювилеїв: 35-ліття заснування місцевої філії „Просвіти" і до ювилейного свята в честь митрополита Андрея.

Нема сумніву, що культурно-освітня акція наших товариств, така важна для протиділання денаціоналізації численних українських громадян у Кракові, принесе в цьому році ще кращий успіх. Цього напевно побажає їм щиро також ціле наше громадянство.

Дагор.

І в Білоруській Академії контреволюція.

„Правда" подає, що радянська влада розвязала комуністичні орґанізації при Білоруській Академії в Минську. Причиною розвязання була боротьба між білорусами і великоросами в Академії. На думку центральних орґанів компартії ця Академія не була центром комунізму, але національної демократії, яка намагалась утворити білоруську національну республику. Академію використано для націоналістичної аґітації. У кількох членів Білоруської Академії переведено ревізію.

Серед комуністів на Україні.

„Комуніст" подає список 200 комуністів, які втікли з провінції до міст зі страху перед селянами. Центральний комітет партії дав наказ арештувати всіх цих „дезертирів". Кількість комуністів дезертирів така велика, що вибрано окремий партійний трибунал, який розглядатиме цю справу.

Повстання на Кавказі поширюється.

Російські часописі повідомляють, що в Азербейджані появились великі повстанчі відділи під командою Рустана Ромазана Оґлуя. В околицях Джебраїлу повстанці розбили відділ червоного війська, причому згинуло 600 вояків. За те червона армія зрівнала 4 села із землею. В Баку арештовано 27 членів повстанчого комітету. Комунікація на Кавказі утруднена так, що деведе курсують тільки панцирні поїзди. Повстанці вбили начальника Д. П. У. в Азербейджані Алієва. В Грузії вбили 16 комуністів. В Баку частина робітників страйкує. Між робітництвом ширяться летючки із відозвами, щоби до нових робітничих рад не вибирати ані одного комуніста, щоби вернути право приватної власности та вільну торгівлю.

Новий командант Москви.

А. Т. Е. Рига. На внесок політбюра компартії воєнно-революційна рада видала наказ, яким іменовано команданта дивізії Талуна командантом Москви. Ця зміна стоїть у звязку із загальною чисткою, яку Сталін почав у адміністрації та в армії.

З бразилійських подій.

А. Т. Е. Льондон. З Ріо де Джанейро подають, що д-р Престес, якого в березні вибрано президентом Бразилії і мав 15. листопада почати урядування, попав у руки повстанців у хвилині, коли хотів відлетіти аеропляном до Монтевідео. Його перевезено до Ріо де Джанейро, де стане перед судом. Між провідниками повстання панує роздор. Утворений провізоричний уряд не має в масах послуху. Більшість повстанців уважає своїм провідником ґенерала Варґаса, який був контркандидатом д-ра Престеса підчас останніх виборів. Дальша боротьба неминуча. В Сао Павльо були нові заворушення, підчас яких згинуло 5 осіб, а 29 осіб було ранених. Товпа зруйнувала бюра політичних противників та богато приватних помешкань, що належали до осіб протиповстанчого табору. Ситуація в цілім краю дуже напружена.

Заворушення в Бомбаю.

А. Т. Е. Льондон. З Бомбаю сповіщають, що там були вчора пран[illegible] поважні заворушення. Всупереч наказові поліції гіндуські націоналісти пробували влаштувати велику народню маніфестацію, а саме з нагоди свята „національного прапору". Вчасним ранком велика товпа вирушила із розвиненими прапорами на головну міську площу. Поліція відбирала прапори. Почалась бійка, яка тревала 3 години. Товпа обкидала поліцію камінням, потім упало кілька стрілів. Арештовано 84 особи, а поранено 250 осіб.

Грецький премієр в Ангорі.

А. Т. Е. Париж. З Ангори повідомляють: Сьогодні сюди приїхав грецький премієр міністрів Венізельос, якого пополудні приняв на авдієнції Кемаль Паша. Приїзд Венізельоса є у звязку з заключенням грецько турецького арбітражового договору.

ОСТАННІ ВІСТИ

АРЕШТУВАННЯ Й РЕВІЗІЇ У ЛЬВОВІ ТА ЛЬВІВЩИНІ.

Дня 28. ц. м. переведено ревізію в помешканню приватного урядовця Корецького Степана у Львові, Татарська 4 а. Забрали приватну переписку та знимки. Ніякого обтяжуючого матеріялу не найшли.

В ночі з суботи на неділю 26. X. 1930 функціонарі поліції заарештували Михайла Палажія, господаря з *Підборець* біля Львова.

Дня 28. жовтня ц. р. в годині 6. рано прибула поліція з *Левандівки* до помешкання п. Петра Фостяка в *Сигнівці ч. 76* і перевела 2-годинну, основну ревізію в помешканні й господарських будинках, шукаючи за зброєю і нелеґальними письмами. Нічого нелеґального не найшли.

РЕВІЗІЇ В КАЛУЩИНІ.

Дня 23. ц. м. перевела поліція ревізію в кооперативі „Зоря" — *Перевозець*, калуського повіту. Тогож дня перевела поліція ревізію рівнож і в читальні „Просвіти". І в кооперативі і в читальні не найдено нічого.

РЕВІЗІЇ Й АРЕШТУВАННЯ В ЧОРТКІВЩИНІ.

Ще 15. жовтня навістив відділ поліції село *Базар* та перевів при участи цивільного аґента труси в кооперативі, читальні, у місцевого пароха та ще в кількох визначних селян. В громаді *Полівцях* відбувалися ревізії двома наворотами, в дні 25. і 26. Переведено тоді ревізії у б. війта Смеречинського, в кооперативі, у місцевого пароха о. Чижа, у склепаря Дмитровського та у Василя Івасева. На другий день переведено ревізію вдруге у Смеречинського, одначе не найдено ніде нічого. Забрано тільки кілька книжок, які перейшли ценауру, а бібліотеки читальні. Того самого дня переведено трус у громаді *Джурин*: предметом акції були: українська кооператива „Згода", читальня „Просвіти" та помешкання пароха о. Івахнюка, якого по ревізії арештовано і відставлено до поліційних арештів у Чорткові. Дня 27. п. м. зачалися ревізії при участи 24 поліцаїв у *Білобожниці*, де почали ревізію від місцевої читальні віттак звернулися до кооперативи та визначніших громадян.

АРЕШТОВАНІ СВЯЩЕНИКИ.

У *Махнівцях* (біля Тернополя) арештували місцевого пароха о. Гуньовського Матвія. Його перевезли до судових арештів у Зборові.

В *Черниці* арештували о. Клепарчука.

АРЕШТУВАННЯ.

Дня 22. IX. 1930 р. польська поліція перевела масові ревізії по всіх українських установах та приватних горожан міста Козови. Були в кооперативі та [illegible]тськім домі. Місцева поліція арештувала д-[illegible] М. Стадника, урядовця філії „Просвіти" В. Б[illegible]нського, виділ читальні „Просвіти" та пласт[illegible]ів. Усіх арештованих в числі 12-ти осіб відставлено до слідчих арештів в Бережанах. По чотирох тижнях слідчого арешту вийшли на на волю: Юліян Кавка, Осип Кривко, Петро Федорчак і Іван Солтис.

У **Почапах** арештували Мих. Смолинського, Вол. Почапського, Фед. Оленчука. Їм закидають, що підрізали тел. стовпи на шляху Почапи-Білий Камінь.

АРЕШТУВАННЯ НА ВОЛИНІ.

ПАТ повідомляє, що (крім поданого вже в нас бувш. посла Нивинського) арештували в Рівнім Остапчука Ад., б. члена пов. виділу та Дроздовського Ол. Під закидом приналежности до УВО арештували в олександрійській гміні (пов. Рівне) 18 людей.

ПРОТЕСТАЦІЙНІ ВІЧА ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Париський кореспондент „Курєра Варшавского" повідомляє, що Ліга Оборони Прав Людини організує протестаційні віча проти переслідування свободи в деяких европейських країнах. Про Польщу говоритиме Кашен.

ЦАР МАРШАЛОМ СОЙМУ?

„Вечур Варшавскі" повідомляє, що санація певна побіди при виборах роздумує над тим, кого виделеґувати на маршала сойму. М. ін. як кандидатів висувають: Славека та Світальського. Кажуть, що маршалом сойму мусить бути мін. Цар.

ПОДІЛ ВЕЛИКОГО ЛЬВОВА НА 9 ДІЛЬНИЦЬ.

Дня 28. жовтня на засіданні львівського маґістрату ухвалили м. і. поділити територію Великого Львова на 9 дільниць: І. дільниця в дотеперішніх межах із додатком Козельник, Кульпаркова по Вулецьку дорогу; II. в дотеперішніх межах із відлученням території на захід від зал. шляху; III. в дотеперішніх межах із відлученням півн.-сх. окравка від жовківського гостинця; IV. в дотеперішніх межах із долученням Кривчиць; V. в дотеперішніх межах; VI. в дотеперішніх межах із вилученням частини Богданівки від кульпарківської дороги; VII. Богданівка, часть Кульпаркова, Сиґнівка, Білогорща, часть Клепарова по янівський гостинець і частина теперішньої II. дільниці; VIII. Голоско, Замарстинів і решта Клепарова; IX. Знесіння і часть теперішньої III. дільниці.

У ЛЬВОВІ 11 ВИБ. ЛИСТ.

Окр. виборча комісія ч. 50 (Львів-місто) затвердила 28. жовтня такі окр. листи кандидатів до сойму: Безп. Бльок, Народова листа, **Український і Білоруський Виб. Бльок,** Солідарність Роб., ППС-лівиця, Роб.-сел. Єдність, Нар.-Жид. Бльок, Союз оборони права та оборони народу, Жид. роб. виб. комітет Повле-Сіон, Бунд (соц. лів.). Листа над.-жидівська співпраці з урядом. **Уневажнили** республиканську листу.

СМИРНА У ЗВАЛИЩАХ.

У Смирні й околиці були великі зливи. В Смирні завалилося кількасот домів. Із під звалищ добули досі понад 70 трупів. Біля 1500 людей остало без даху над головою. В місті нема хліба й води до пиття.

КРАДІЖ У ВАРШ. МАҐІСТРАТІ.

У правнім бюрі варшавського маґістрату начальник того бюра Гіл. Домбровський украв ок. 100 тисяч зол.

ПОВІНЬ У НІМЕЧЧИНІ.

Села під водою. — Розірвана гребля. — Ушкоджені зал. шляхи.

Наслідком зливи обі німецькі горішньошлеські провінції навістила повінь, що дорівнює повені з 1903 р. Одра вилила повище Бреславу. Вилили й доплиби. Одра загрожує ок. Ґльоґаву. В кількох місцях знищені земні плоди. В золотогір. і хойніцькім пов. вода забрала богато деревляних і бетонових мостів. Улиці в Хойнові під водою. Вода в ріці Кацбах підіймається на 40 цм. на год. і загрожує вулицям і зал. стації. Біля Альтбекери вода перервала велику греблю на Кацбаху. В лубенськім і зґожеліцькім повіті богато сіл під водою. Сніговії, що лютують у горах, утруднюють рятунок. Деякі села відрізані від світу стараються дати вістку про себе церковними дзвонами. Вода підмила зал. шлях Бреслав-Берлін. На полях вода поперевертала стовпи ел. ліній, перервала дроти вел. напруження, телеґраф. і телеф. дроти. Місто Ріхбах не має ел. струї. Вода зірвала греблю та загрожує залізниці Ліґниця-Рудно. Плавбу на Одрі зупинили. В Гор. Лужицях вилила Спрева в кількох місцях, заподіяла шкоди, поперервала комунікацію.

В більському повіті вилила р. Іловниця й залила пов. дорогу. Загрожені місц. Забжег і Заріче. Висла в гор. части піднеслася також. У рибницькім повіті вилила р. Шодківка та залила половину с. Одів. Подекуди вода стоїть на півтора м. високо. Евакували 20 домів.

БІЛЬШОВИЦЬКІ ВОЯКИ ПЕРЕЙШЛИ ДО ПОЛЬЩІ.

У Виленщині в с. Короленка на кордоннім відтинку Мелнівці перейшло на польський бік 4 вояків прикордонної сторожі. Тим воякам грозила кара смерти за це, що перепустили до Польщі селян.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ В БРАЗИЛІЇ.

Прийшли вістки, що в Ріо де Джанейро вибухнула контрреволюція. Кілька полків вирушило проти уряд. палати, щоби повалити новий уряд. Урядові війська уставили на вулицях барикади й усунули збунтоване військо до касарень і обстрілювали його. Згинуло 100 вояків. Так здавили контрреволюцію.

ЗАСУД ПОЧТ. ДЕФРАВДАНТА.

Перед карним трибуналом у Львові відбулася розправа почтовця Рознера при касі почт. уряду Львів І. за це, що вкрав 14.609 зол. 69 сот. Це сталося було в березні ц. р. Обвинувачений признався до вини, а пояснив, що украв, щоби поплатити довги Рознера засудили на 6 місяців тюрми.

ЗА ОКЕАНОМ.

З діяльности Обєднання.

Зі звіту Обєднання, поміщеного в американській „Свободі", довідуємося, що з приходу за місяць серпень ц. р. Обєднання вислало 500 долярів на українських інвалідів (400 дол. на будову Дому Українських Інвалідів і 100 дол. на допомогу інвалідам), 100 долярів на політичних вязнів і 30 дол. на Народній Дім у Сяноці.

О. М. Волощук знову вибраний капеляном на Пенсилвенію.

На зїзді Американського Леґіону в Бостоні, Месс., знову вибрано о. Миколу Волощука, пароха української католицької церкви в Джанстави, Па., капеляном Американського Леґіону Пенсилвенії. Слід зазначити, що о. М. Волощук був уже тричі вибраний на це почесне становище, а тепер четвертий раз. Крім того о. М. Волощук є капеляном 94. посту Американського Леґіону в Джанстави, Па., і редактором його органу „Грейтер Джанстави Ліджіоннер". Позатим о. М. Волощук працює в Джанстави і в інших громадянських ділянках. Він є одним з директорів Летничого Клюбу, директором Промислового Комітету і членом комітету міських справ Торговельної Палати. Також працює він в міських установах, де добув велике признання американців.

Микита Шаповал в Америці.

Недавно переїхав з Канади до Злучених Держав відомий діяч української партії соц.-революціонерів Микита Шаповал. В американських газетах у Дітройті поміщене інтервю з Микитою Шаповалом про положення українського народу на всіх українських землях в Европі. Шаповал задумує виголосити по ріжних осередках української еміґрації в Злуч. Державах відчити про українську визвольну боротьбу, подібно, як це робив в Канаді.

Дивогляди.

„Нова Зоря" світить... прикладом.

В останньому (83) числі „Нової Зорі" находимо препікавий зразок пошани гр.-католицького органу для найвищого достойника гр.-кат. Церкви в Галичині. На першій сторінці „Н. Зорі" пишається „Комунікат Комітету Укр. Католицької Народньої Партії" підписаний пп. Ом. Салякем і Романом Гайдуком (чували?), а на останній сторінці *як звичайна новинка* поміщена відозва Митрополита Шептицького про утворення Катол. Союзу! Ми не були ніколи високої думки про методи *політичної боротьби* редакторів „Нової Зорі", але таки не уявляли собі, щоби тих метод вони вживали також проти зверхників своєї Церкви!

НОВИНКИ

— ТИМ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, які на днях одержать упімнення за передплату, а не вирівняють її до кінця цього місяця, з днем 1. листопада будемо приневолені припинити висилку нашого часопису.

— **Поминальне Богослуження.** В четвер дня 30. жовтня 1930. в год. 9. рано відправиться в храмі Св. Духа гр. кат. Духовної Семинарії у Львові, при вул. Коперника ч. 36. Служба Божа й Панахида за спокій душі бл. п. о. Д-ра Діонизія Дорожинського, надзв. проф. кан. права у Гр.-кат. Богословській Академії. На це Богослуження запрошує всіх знайомих і вірних — Ректорат Гр.-кат. Богословської Академії. 797

— **Збірні лекції англійської мови.** Від 1 листопада відбуваються збірні **лекції англійської мови** в домівці Випозичальні книжок „Ізмараґд" при вул. Косцюшка 5/I: для початкуючих у вівторок і пятницю від год. 6—7 і 7—8 вечором; для підготованих у понеділок і четвер від год. 6—7 вечором. За згодою учасників години можуть бути змінені. 802

— **Конфіската „Діла.** І вчорашне число (241) нашого органу підпало конфіскаті, цим разом за два місця з передової статті п. з. „Чим є Український Католицький Союз" і за замітку п. з. „Більшовики про митроп. Шептицького". Це 23-я з черги конфіската нашого органу в цьому році.

— **До замітки „Зза куліс РАП-у".** В 241 ч. „Діла" з дня 29. ц. м. появилася замітка в статті: „Серед наших москвофілів" („Зза куліс РАПУ"), в якій в останньому уступі згадується, що в редакції „Голосу Народа" — **„тої рептильки працює якихось трьох людей, а між ними якийсь Яцків".** Заявляю отсим, що я, бувш. старшина УГА, занятий тепер в „Неділі", не маю нічого

спільного з „якимсь Яцковим, про якого є натяк у замітці „Діла". — **Михайло Степанович Яцків.**

— **Вийшли на волю.** В суботу 25. жовтня ц. р. вийшло на волю з тернопільської тюрми пятнацять політичних арештантів українців і українок, котрих арештовано перед кількома тижнями. Між іншими вийшли на волю д-р Кривий з Петрикова, Ілько Блажкевич, гром. писар з Купчинець та кількох студентів і студенток; решта звільнених — це селяни. З наших визначних громадян остали ще в тернопільській тюрмі був. сен. Микола Кузьмин з Озірної, банковий урядовець Остап Сіяк з Тернополя, був. нар. учитель Осип Павлишин з Товстолуга, о. Петро Івахів, парох з Зарудля, пов. Тернопіль, Осип Пащук, господар зі Скорик, пов. Збараж і інші. Число всіх наших політичних арештантів у тернопільській тюрмі виносить тепер около 70, здебільша молоді.

— **Дирекція пошт і телеграфів** подає до відома, що підчас свят дня 2. листопада пошта урядуватиме від год. 9—11 передпол. і доручувати всі посилки, місячні платні та інвалідські допомоги.

— **Напад на редактора „Львівского Курера Поранного".** Начальний редактор „Львівского Курера Поранного" д-р В. Свірський виїхав із Борщева до Кривча, де мав промовляти на вічу польських ендеків. По дорозі напали на нього невідомі особи, набили по голові револьвером, а коли перестрашений й окрівавлений редактор почав утікати до ліса, його противники стріляли за ним кілька разів, але не вцілили ані разу. Підчас нападу йому забрано 600 золотих. Побитий редактор забрив до села Волковець, де місцеві поляки заопікувались ним і відвезли до Борщева. Поліція веде слідство. „Львовскі Курер" пише, що напад виконали політичні противники д-ра Свірського, який як чоловий кандидат ендеків був зненавиджений табором ББ.

— **Судовий процес о. Дзеровича.** Поляк Ромуальд Десаґа скаржився колись на сторінках „Слова Польского", що коли він зголосився в директора жіночої семинарії о. Юліяна Дзеровича у справі платні свого шваґра, то о. Дзерович виконав страшний злочин: він говорив по українськи. А коли Десаґа заявив, що по українськи не розуміє, то о. Дзерович буцімто гримнув пястуком об стіл і допустився ще більшого злочину: він крикнув: „Тут українська земля і ви повинні вміти говорити по українськи". Так представило справу „Слово Польске", а о. Дзерович каже, що то все неправда і подав справу до суду. Дня 27. ц. м. карний суд у Львові почав розглядати цю справу, але через брак свідків розправу відложено.

— **Після розвязання українських ґімназій.** „Слово Польске" пише, що майже 50 відсотків учнів розвязаних українських ґімназій у Сх. Галичині внесло до шкільної ради просьби, щоби їх приняти до польських ґімназій. Шкільна влада розглядає ці прохання. Тернопільська ґімназія мала 470 учнів, то виходить, що 235 учнів внесло просьби.

— **Аматори грошевих листів.** У поштовім уряді при головній залізничій стації у Львові арештовано підурядовця Василя Паньчака, якому закидають, що він присвоїв собі 37 грошевих листів з долярами. У його плащі в кишенях сконфісковано при ревізії багато коперт із грошевих листів.

— **Будівельна катастрофа у Станиславові.** У Станиславові добудовувано будівлю польського „Сокола". Через необережність завалилось руштування і двох робітників упало на землю. Робітник Неслуховський ударив головою об бетон і розбив собі череп, а його товариш Федоришин поломив собі ноги і лежить в лічниці.

— **Ідуть сніги.** Телеграми подають, що в цілій Югославії падуть сніги. У північній Чехословаччині лютують бурі зі снігами. В деяких місцях Судетів сніги впали на метер. Комунікація утруднена.

— **Гураґан над Смирною.** Підчас останнього гураґану, що пролетів над Смирною, згинуло 60 осіб. Гураґан зруйнував 500 домів. Загальна шкода виносить 100 міліонів франків.

— **Засудили шпіона.** У Ґрудзьондзу відбулась судова розправа проти Бруна Фудеа, обвинуваченого в шпіонажі в користь сусідніх держав. Розправа доказала вину обвинуваченого і Бруна Фудеа засудили на 11 літ вязниці.

— **Кровава забава.** В Доброгостові в Дрогобиччині на забаві прийшло між хлопцями до бійки на ножі, яка скінчилась дуже сумно: Микола Коханий, який почав бійку, дістав кілька ударів ножами, наслідком чого, відвезений до дому, помер.

— **Айнштайн і Б. Шов у радіо.** Дня 28. ц. м. Бернарда Шова відвідав у Льондоні відомий фізик Айнштайн і мав з ним довшу розмову про політичний та економічний стан Сх. Европи. Ця розмова трансмісована німецькими й австрійськими радіостаціями.

— **Жертва вигнання.** Американський Комітет Допомоги Еміґрантам опублікував статистику, з якої видно, що серед російських еміґрантів у всіх державах світа є міліон осіб хорих на сухоти; цебто кожний другий еміґрант є хорий, бо всіх еміґрантів з Росії є два міліони.

— **Нещастя в нещастю.** В італійськім селі Понтедере захорувала важко старша жінка і попросила священика висповідати її. Священик прийшов до старого камяного дому умираючої жінки і почав її сповідати. В цій хвилині завалилася стеля і вбила хору жінку та священика і поранила двоє дітей.

— **Артистка має лише 30 центів.** В Ню Йорку арештували артистку Франсес Вайт, за те, що замовила собі таксівку і не мала 3.50 дол., які треба було заплатити. Її запровадили на поліцію, де вона сказала, що має всього 30 центів. Але що за 30 центів не можна їхати таксівкою годину, так її замкнули до арешту. Там вона плакала 5 годин, аж міський суддя випустив її на волю, кажучи, щоби до 24 годин постаралася про гроші. Франсес Вайт ще тому 10 літ була славна в Ню Йорку і в цілій Америці. Але з якогось часу пішло їй як з Петрового дня. Вона стратила молодість й не виступає на сцені. А гроші всі минулись. І от вона з похиленою головою виходила з арешту, нагадуючи ще так недавні ясні і веселі дні. Ідучи Бродвеем, зустріла фільмову драму „Брайт Лайтс", де головні ролі грають Дороті Мекейл і Френк Фей. Френк Фей це її перший чоловік, з яким вона розвелась ради другого, а другий помер.

— **Франція викинула американського редактора.** До Парижа приїхав американський міліонер, видавець газет і журналів, редактор Вилліям Рендольф Герст. Він заїхав до готелю разом з жінкою і дітьми. Та ледви роздягнувся як прийшли представники розвідки і заявили йому, що уряд Франції наказує йому, як ворогові Франції, покинути територію Франції до 36 годин. Цей наказ відносився тільки до нього, а не до його жінки або дітей. Герст таки тогосамого дня вечором виїхав разом з жінкою і дітьми до Анґлії, не дожидаючи 36 годин. Французьке правительство пояснило, що воно завжди викидало поза межі Франції чужинців, які ставляться до Франції ворожо. Найгірше лихе воно на Герста за те, що його представник Горан в 1928 р. підкупив французького урядовця і так „в неморальний спосіб добув документ про тайну умову між Анґлією і Францією". (Тоді анґл. міністр закорд. справ сер Остен Чемберлейн підписав був тайну умову з французьким міністром закорд. справ Арістідом Бріяном, що Франція годиться на верховладу Анґлії на морях, а Анґлія на верховладу Франції на континенті Европи. По вияві Герста ця умова впала).

— **Тонова фільма „Пер Ґінт".** Знаменитий твір Ібзена „Пер Ґінт" вже був свого часу сфільмований, але фільма була виконана недбало і не мала успіху. Тепер внук Ібзена Танкред Ібзен при помочі одного богача заложив у Швеції окрему фільмову робітню, яка виконує першу тонову фільму „Пер Ґінт". Сценарії виготовив сам внук Ібзена, а для тоновости використано музику Ґріґа. Ролю Сольвейґи виконає норвежська артистка Аза Біе, а ролю Пер Ґінта Лярс Гансен. Фільмові знимки будуть виготовлені в Норвеґії та в Єгипті.

— **Убила за те, що він мовчав.** У місточку Енкерс під Ню Йорком Неля Котелез посварилася зі своїм молодим чоловіком і вчинила йому родинну авантюру. Чоловік загнівався і цілих 5 місяців жив із жінкою в спільнім помешканні, але не відозвався до неї ані одним словом. Ця 5-місячна мовчанка чоловіка так розсердила жінку, що вона вкінці кинулась на нього з ножем і поранила його так, що по дорозі до лічниці мовчазний чоловік помер.

— **Спорт в Анґлії.** Анґлія належить до держав, у яких спорт найбільше розвинений. Преса подає, що анґлійці видають річно на спортові організації два міліярди золотих. Деякі анґлійці приходять до переконання, що анґлійська молодь занадто багато сил і часу присвячує спортам, тому на цю тему оголошено навіть анкети. Щороку в Анґлії гине від нещасливих випадків підчас спорт. змагань та перегонів і боксерських виступів майже 100 осіб.

— **Ще один твір Ліста.** Німецька преса подає, що у Ваймарі в бібліотеці найдено невідому досі рапсодію Ліста, зазначену числом 50. Цю рапсодію Ліст написав перед своєю смертю, коли вже був хорий.

— **Кандидат до нагороди Нобля.** У місяці листопаді відбудеться урочистість призначування нагороди Нобля за 1930 рік. Серед численних кандидатів до нагороди Нобля поміщено імя відомого французького письменника Поля Бурже. Европейська преса пише, що цей письменник має в цьому році найбільше шансів, щоби дістати цю нагороду.

— **Самовбийство у вязниці.** Віденська артистка театру Маргарита Б. любила побавитись і тому видавала більше грошей, як заробляла. Через те попала в довги і навіть пустилась на ріжні шантажі, представляючи себе як мадярська княгиня Естергазі. Тим чином удалось їй позичити в одного пана 3000 шілінґів. Коли її гріхи виявилися, артистку арештовано. Це так розстроїло нерви Маргарити Б., що вона підчас поліційного слідства вискочила через вікно вязниці на вулицю і згинула.

— **Спростування.** В одному з останніх чисел „Діла" поміщено вістку про мов арештування. Для вияснення подаю коротко події. Дня 29. липня ц. р. заарештовано дві мої доньки, а відтак відбулися в моїм домі три ревізії. При ревізіях сконфіскували 1 прим. „Сурми" з 1928 р., 1 пр. книжки „Гуцульський Курінь", кілька чисел „Розбудови Нації" і трохи кореспонденції доньок. Все те було в кімнаті, де мешкали діти. В моїм помешканні і в льокалі „В-ва Ока" не найдено нічого протидержавного, а тимбільше комуністичної літератури. Дня 16. жовтня заарештовано мене в звязку зі справою п. Наді Кочівної і після переслухання на другий день звільнено з вязниці. — **Осип Кузьма в Коломиї.**

Дописи.

МОСТИЩИНА. *(Історія напису на школі в Черневі.)* В Черневі, повіт Мостиська, побудовано перед війною величаву 4-клясову поверхову школу. Патріотична громадська рада і місцева шкільна рада вистаралися у шкільних австрійських властей, що цю нову школу названо іменем Тараса Шевченка. І в тій ціли зроблено великі залізні букви та вцементовано їх на стіні над входовими дверима. Напис цей перебув російську інвазію і українсько-польську війну. Аж дня 21. жовтня 1930 приїхав до Черневи староста п. Сєнкевич і приказав війтові напис зняти, що перестрашений війт і зробив, складаючи відорвані залізні букви у шкільній канцелярії. Але й на тім не скінчилося, бо староста приказав за кілька днів ці букви доставити в переховання до староства в Мостиськах. Війт винаняв підводу, відставив букви до Мостиськ і зложив їх у возівні в будинку староства.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: *НАШИЙНИК КОРОЛЕВОЇ.*

Майже німа фільма; звуковим є лише супровід і перша сцена та остання. Це історія одної інтриги довкола нещасливої австрійки на французькім престолі Марії Антоанетти—інтриги добре придуманої та зручно переведеної. З історичного тла є на екрані стільки, скільки треба пересічному глядачеві, щоби розуміти фільму без історичних даних. Зате маємо правдиві костюми, Версаль, Тріянон і товариські манери в стилі эпохи.

Історія дорогоцінного нашийника М. Антоанетти (1 міл. 600.000 фр! ціна тодішнього одного морського корабля) має навіть своїх поважних історикiв: із неї бачимо, яку ролю можуть відограти в життевій карієрі високопоставленої особи бриліянти і яку дипльоматичну сітку може виплести ум уродженої інтригантки. Коли до цього додати, що та інтригантка є чарівною красунею, можна уявити собі, як зручно та швидко ця сітка плететься. Артистка Джеферсон грала свою ролю очима та рухами — всією своєю красою і темпераментом; Діяна Карен була Марією Антоанеттою повною королівської повати та щирого обурення.

м. р.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Проф. Людвик Фінкель, д-р фільос., професор австрійської історії львівського університету, дійсний член крак. Академії Наук і багатьох наукових товариств, помер дня 24. жовтня ц. р. у Львові. Покійний був визначним ученим; його тритомова „Bibliografia historyi polskiej“ є до нині основним помічним твором не лиш до студій польської, але й західно-української історії. Рівноцінного твору нема до нині в польській історичній літературі. Проф. Фінкель був до того знаменитим методиком та вихованцем численних молодих істориків не лиш польських, але й українських. Була це шляхотна людина, вчений ідеаліст, що не робив ніякої ріжниці між українською й польською наукою; зовсім вимираючий нині тип між професорами львівського університету. Ніхто не вмів так заохотити слухачів до наукової праці і збудити віру у свої сили, як Покійний. Інтерес до науки як такої все стояв у нього на першому місці, доказом чого може бути хочби отсей інцидент. Ще 1922 р. стрінув Покійний автора цих рядків та став випитувати, над чим він працює і т. д., а вкінці додав: A pan pewnie pracuje na ukraińskim (тайнім) uniwersytecie? Після того став розпитувати, хто в тім університеті викладає, які дисципліни, які семинарі ведуться і т. д. Одержавши інформації, на прощання додав: Szczęść wam Boże! Wierzę, że w krótkim czasie będziecie mogli wykładać jawnie. На жаль, Покійник занадто вірив у чисту науку і на цьому полі був завеликим оптимістом.

М. Ч.

Михайло Петрушка, діяльний член чит. „Просвіти“, співвласник реставрації в Мостах Великих, літ 28, помер у пятницю 24/X 1930 внаслідок побоїв. — Похорони відбулися дня 26. X. 1930 в Мостах Великих при великому здвизі народу. В. Й. П.!

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 28. жовтня п. р. масло пріма експортове солене 4·00 зол., масло пріма бльокове несолене 4·00 зол., літра молока 0·29 сотиків, літра сметани 1·50 зол., копа яєць 11·00 зол.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Дніпро календар-альманах на 1931 рік. Річник VIII. Окладинка М. Бутовича, Львів. Наклад Товариства Допомоги Емігрантам з Великої України. З м і с т: Галактіон Чіпка: „Три Дніпри“; Олесь „Поезії“; Б. Гомзин: Шпіон; Я. Маланюк: Триптих; Юрій Косач: Вандея; Ф. Дудко: Вистріл; ген. Ом. Павленко: Переговори з Добрармією; Юрій Магалевський: Олександрівськ — Київ; А. Гребінник: Розвідка; В. Дорошенко: Жертва вигнання; В. Куровський: Із споминів Синьожупанника; С. Сірополко: Памяти П. Холодного; Лев Лукасевич: Памяти графа Тишкевича; Сотник Е. М.: Памяти В. Т ю т ю н н и к а.

ЖУРНАЛИ:

Учительське Слово. Орґан „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“ ч. 18—19. 1—15. жовтня. Зміст: Початки реалізації першого ювилейного памятника; По ювилею В. П. У. В.; Члени з поза Окружних відділів і Головна Управа В. П. У. В.; Закордонні вчительські орґанізації; Орґанізуймо повітові каси; З життя орґанізації; Тернистий шлях українського вчительства; Некрольоґи.

Технічні Вісти. Орґан Українського Технічного Товариства у Львові. Ч. 3. За липень-вересень 1930. У змісті статті інж. М. Корначевського, інж. С. Пастернака, інж. М. Савчука, нові закони, розпорядки, хроніка, комунікати.

Зиз. Журнал гумору і сатири. Ч. 14. Львів 15. X. 1930.

Вільне Козацтво. Журнал літератури і політики, Прага 1930. Ч. 66. за 10. жовтня.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа, 29. жовтня, год. 7·30 вечором „Фіялка із Монмарт“.
Четвер, 30. жовтня, год. 7·30 веч. „Фіялка із Монмарт“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Щодня „Хоробрий вояк Швейк“.

Малий Міський Театр:

Середа, 28. жовтня, год. 7·30 вечором „Вічне перо“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: Танцюристка Ціні (природно кольорова).
КАСИНО: Поцілуй (Ґрета Ґарбо).
КОПЕРНИК: Звукова фільма: Великий Ґабо.
КОЛЬОСЕЙ: Нечинне.
ЛЮ: Звукова фільма: „Король промін“.
КАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: Великий Ґабо.
ОАЗА: Весільний марш.
ПАН: Сон про кохання.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Намисто королеви“ (на осн. Ол. Діма).
ПАСАЖ: Звукова фільма: „Пісня елементів“ (Люпе Велез) і додатки.
ПРОМІНЬ: Три пристрасти.
РАЙ: Звукова фільма: Парада кохання.
ХИМЕРА: Гра за мущину.
ФАТАМОРГАНА: Жінка.
СТИЛЕВЕ: „Камелієва дама“. Поліцмайстер Тагеєв.
УТІХА: Його найліпший друг (Гарі Піль).

Програма радіо.

Четвер 30. X. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Шкільний концерт. **Гельсінґфорс** (221,4) 17·00 Орхестра. **Льондон** (356,3) 14·30 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 18·30 Твори Шумана. **Харків** (426) 16·00 Музика. **Рим** (441,2) 17·00 Солісти. **Прага** (486,2) 16·40 Концерт **Брюссель** (508,5) 18·00 Радіотріо. **Відень** (516,3) 19·00 Капеля. **Будапешт** (550,5) 17·40 Мадярські арії. **Ленінград** (1000) 19·10 Індії в полуднях. **Париж** (1724,1) 16·45 Концерт.

Пятниця 31. X. 1930.

Варшава (1411,7) 20·15 Симфонічний концерт: **Гельсінґфорс** (221,4) 17·25 Музика на акордіоні. **Льондон** (356,3) 13·00 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 16·30 Концерт з Липська. **Харків** (426) 20·00 Орхестра. **Рим** (441,2) 19·45 Радіоквінтет. **Прага** (486,2) 16·30 Камеральна музика. **Відень** (516,3) 15·20 Капеля Сільвінга. **Будапешт** (550,5) 18·30 Циганська капеля. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 21·45 Віолінчельо.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича. 718

Б і р ч а:
29. X. „Шукаю мужа“.
30. X. „День і ніч“.
1. XI. „Хмара“.

П е р е м и ш л ь:
2. XI. „Танок Венери“.

Театр в короткому часі завітає до Львова з двома премієрами „Танок Венери“ і „Плач Ізраїля“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на оксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волинська, Львів, Собіського 12,** тел. 17-04. 232а 23-?

ENGLISH LESSONS. Повідомляю, що курс розпочинається 1. листопада від 7—8 веч — Козановського ч. 25. Southern trade Halpon. 798 1—6

СОНЯШНИЙ покій з осібним входом до винайму від 1. листопада. — Відомість Косинерська 18 а. I. пов. (бічна Кадецької). 800 1—2

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів**, пл. Марійська ч. 5. Купую бриліянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 437

ПАМЯТАЙТЕ добре, від шкільної лавки — Мандль числить сто сотиків за ріжні направки. — Вул. Коперника, напроти Кіна. 772 2—7

УНЕВАЖНЮЮ вкрадену книжку Каси Хорих у Львові ч. 11988. — Володимир Костик, Львів, Городецька 93. 795 2—3

УНЕВАЖНЮЮ загублену військову книжочку, видану П. К. У. Ярослав Антін Пенцак. 793 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЛІКАР
Д-р Тарас Білинський
ординує в Збаражі, у власнім домі коло почти. 790 2—2

Лічничі зела на підставі приписів славних лікарів, проти недуг жолудка, кишок, легенів, нервів, печінки, нирок, міхура, гемороїдів, уплавів, обструкції, жовчевих каменів, кашлю, астми, блідниці, склерози, артретизму, ревматизму і т. п. — Жадати безплатно повчаючої брошури. Адрес: Liszki — Аптика. 453 5-8

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі **„Doroteum“, Львa Сапіги 34.** Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 19—?

Заява.

За нетактовне поведення супроти Вп. К а з и м и р и З а р и ц ь к о ї, уряднички Каси Хорих в Самборі, в дні 5. січня 1930 в Самборі, отсим публично її перепрошую і цього вчинку жалую.
799 **Іван Децик.**

Подяка.

Отсим складаємо найщирішу подяку всім, котрі в днях нашої тяжкої жалоби з приводу смерти найдорожчої дружини і найліпшої матери бл. п. Теодолінди з Грабовенських Шипайлової висловили нам сердечні слова співчуття і потіхи. Зокрема дякуємо Впр. О. Пралатові Русинові за провід у похоронних обрядах і за зворушуюче надгробне слово, як також Впр. О. О професорам Станецькому і Гісовському і О. О. Сотрудникам з Коломиї, а рівнож Впр. О. Сулятицькому, пароховi Заболотова і Впр О. А. Пельвецькому з Печеніжина за участь у тих сумних обрядах. Не менше сердечно дякуємо Вп. П. сенаторці О. Кисілевській за теплі прощальні слова від Т-ва „Український Жіночий Кружок“ у Коломиї. Вкінці дякуємо щиро всім, котрі своєю присутністю звеличали похоронні обряди і відпровадили Покійну на місце вічного спочинку.

Коломия, 21. жовтня 1930 р.
796 **Муж Карло Шипайло і діти.**

Для приєднання
:-: клієнтелі :-:
уладжуємо рекламову продажу всіляких блаватних товарів на
40 проц. дешевше.
Користайте з нагоди!
Серветки . . . . 0·75
Оксф. і кретони . 1·—
Руш. і стирки . . 1·—
Бархани . . . . 1·35
Полотна . . . . 1·50
Зефіри . . . . . 1·80
Флян. гл. і на біля 1·60
Рушники купел. . 1·80
Шовк до пран. дес. 2·—
Попеліна шовк. . 3·—
Вельвети до прання 3·—
Шев. і вов. на мунд. 4·—
Скатерт. жирард. 4·50
Капи і скат. до пран. 5·50
Шевіоти на вбран. 6·50
Замовлення висилаємо відворот. почтою.
Галицький магазин новостей
ЛЬВІВ, вул. Галицька ч. 15.
650 11—15

Ширіть наш часопис!

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ґан
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Ослаблення блідницю лічить *Hemogen* оригінальний тільки з фірмою *Klawe*
470 6—12

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.